

Bezwaren tegen deelname “achterdeurexperiment” in Arnhem

Inhoud

Inleiding	2
De invloed van de gemeenteraad	2
Samenvatting bezwaren	2
Bescherming van de volksgezondheid	3
De beperkte duur van het experiment	4
Het beperkte aanbod qua variatie	4
Standpunt coffeeshopexploitanten	6

Inleiding

De gemeente Arnhem dient een beslissing te nemen over de vraag of een proef met legale wietteelt en bevoorrading van de gedoogde coffeeshops moet worden ingevoerd. De exploitanten van de Arnhemse coffeeshops Lucky Luke, Uncle Sam, De Walm, Omigo, Speak Easy, Happy Days, THC en Joint Venture maken in deze notitie kenbaar welke bezwaren zij hebben tegen deelname aan het experiment.

De invloed van de gemeenteraad

In artikel 13b van de Opiumwet is de burgemeester aangewezen als de wettelijk bevoegde instantie. De burgemeester stelt het coffeeshopbeleid vast en bepaalt de wijze waarop dit wordt uitgevoerd.

Staatsrechtelijk gezien is de gekozen gemeenteraad het hoofd is van de gemeente. Om die reden is de burgemeester voor zijn bestuurlijk handelen verantwoording verschuldigd aan de gemeenteraad. Daardoor heeft de gemeenteraad uiteindelijk een belangrijke – zo niet doorslaggevende - rol bij de vaststelling en uitvoering van het coffeeshopbeleid.

Met deze wetenschap maken eerdergenoemde exploitanten hierbij hun bezwaren niet alleen aan de burgemeester, maar ook aan de gemeenteraad kenbaar.

Samenvatting bezwaren

1. Onveiligheid
  - Doordat algemeen bekend wordt dat in deelnemende coffeeshop meer dan 500 gram aan cannabisproducten in voorraad wordt gehouden worden deze coffeeshops gevoeliger voor overvallen en inbraken.
  - Gebruikmaking van waarde transport vestigt aandacht op de waarde van de aanwezige gelden en voorraden. Ook dat wordt gezien als een risico verhogende omstandigheid. Door elke week op vaste tijden cannabisproducten af te leveren en gelden op te halen bij coffeeshops neemt het risico op overvallen juist toe in plaats van af.
2. Onwerkbaar situatie
  - Het voor deelnemende coffeeshops niet zeker of dezelfde prijzen voor cannabisproducten kunnen en mogen worden gehanteerd.
  - Het niet zeker is of winstmarges behouden blijven.
  - Het niet zeker is of de huidige kwaliteit van cannabisproducten behouden blijft. Doordat die zekerheid op straat wel geboden kan worden bestaat het risico dat klanten op straat op zoek gaan naar de bekende kwaliteit.

Op straat is sprake van vermenging van de drugsmarkten en ontbreekt enige vorm van voorlichting, controle en belastingheffing.

  - Klanten met een 'kleine' portemonnee moeten meer gaan betalen voor hun cannabisproducten.

3. Weren buitenlanders is vragen om problemen

Arnhem is geen gemeente die feitelijk grenst aan het buitenland. Het lijkt erop dat onder die omstandigheid geen sprake is van gedwongen handhaving van het ingezetenen criterium. Het is van belang dat geen verbod komt op de verkoop aan niet-ingezetenen van Nederland. Een dergelijk verbod is voor de coffeeshopexploitanten niet aanvaardbaar. Tijdens evenementen e.d. trekt Arnhem veel bezoekers uit andere landen. Het weigeren van buitenlanders leidt aantoonbaar tot straathandel en aantasting van de openbare orde. Het zijn de exploitanten van de coffeeshops die daarop (ten onrechte) worden afgerekend. Dat ondermijnt het draagvlak voor gedoogbeleid voor coffeeshops. Een verplichte handhaving van het ingezetenen criterium zal niet alleen tot veel overlast, maar ook tot een grotere illegale cannabismarkt gaan leiden.

Tegen die illegale markt kan een coffeeshophouder prijstechnisch niet opboksen. De niet-ingezetenen zijn bij verplichte handhaving op een illegale markt aangewezen. Daardoor krijgt die markt een stevige impuls. Om prijstechnische redenen kunnen ook ingezetenen in de verleiding komen van die markt gebruik te maken. Meedoen aan het experiment levert dan geen verbetering, maar een stevige verslechtering van het beleid op.

4. Onzekerheid over vervolg

De regering durft het ondanks de andersluidende adviezen niet aan het experiment niet aan een einddatum te verbinden. Dat het experiment bij succes zal worden voortgezet is een formulering die alleen onzekerheid in hand werkt. Wat is succes? Hoe groot is het te verwachten succes van deelname van een zeer beperkt aantal gemeenten? Op voorhand is glashelder dat vanwege de zeer beperkte opzet van het experiment onmogelijk de doelen kunnen worden behaald die de wetgever voor ogen stonden. De beperkte duur van het experiment kan op termijn tot aanzienlijke problemen leiden. Hoe moeten coffeeshophouders hiermee omgaan? Aan de ene kant biedt deelname aan het experiment de mogelijkheid om afscheid te nemen van illegale leveranciers. Maar aan de andere kant rijst de vraag of coffeeshophouders het zich kunnen permitteren om hun oude schoenen weg te werpen, terwijl ze die over een tijdje misschien weer hard nodig hebben.

5. Beperkte variatie

De exploitanten van de Arnhemse coffeeshops willen graag meewerken aan een gesloten en controleerbaar systeem, maar dan met gebruikmaking van eigen kwekers per coffeeshop. Als elke coffeeshop eigen kwekers kan selecteren is de gevarieerdheid van het aanbod gewaarborgd.

Bescherming van de volksgezondheid

Met de gecontroleerde teelt van wiet stelt de regering de kwaliteit te willen borgen. Vanuit het oogpunt van bescherming van de volksgezondheid juichen de coffeeshopexploitanten het toe dat de mogelijkheid bestaat om te analyseren of sporen van pesticiden.

Om dit doel te bereiken is geen experiment nodig. Indien de bestaande laboratoria in staat worden gesteld om analyses in opdracht van coffeeshops te verrichten kan de markt zichzelf reguleren. Het enige dat de regering daarvoor hoeft te doen is het verlenen van een Opiumwetontheffing aan erkende laboratoria waardoor deze in staat zijn analyses aan

cannabis te verrichten van niet ontheffinghouders zoals coffeeshops. Dat stelt de exploitanten van coffeeshops in staat zelfanalyses uit te laten voeren en zo de kwaliteit te bewaken. Zelfregulering is goedkoper en veel effectiever.

De beperkte duur van het experiment

De Adviescommissie toonde zich vanuit wetenschappelijk oogpunt tegenstander van de beperkte duur en opzet van het experiment. De Advies Afdeling van de Raad van State toonde zich hierover eveneens kritisch. Gelet op de door de regering zelf gestelde ambities en in het licht van het advies van de Adviescommissie adviseerde de Afdeling de regering de opzet van het experiment nader te motiveren en het voorstel zo nodig aan te passen.

Het kabinet houdt vast aan een in duur en omvang van wat zij noemt niet een beperkt-, maar beheersbaar experiment. Het kabinet ziet het als een juridische verplichting om de tijdigheid van het experiment in de experimenteer-wetgeving tot uitdrukking te brengen. Dat baart de coffeeshopexploitanten grote zorgen. Als een coffeeshopexploitant na afloop van het experiment voor het doen van inkopen wordt teruggeworpen op een illegale markt zullen daarbij grote logistieke- en kwaliteitsproblemen ontstaan. Hierbij zijn diverse doemscenario's denkbaar. Deze behoeven geen toelichting.

Het beperkte aanbod qua variatie

Het experiment is bedoeld als een eerste stap in de transitie van de achterdeur. Deze nagestreefde transitie vergt op meerdere fronten een structurele verandering die een grote impact zal hebben. Vergelijk dit met de energievoorziening. De overgang van steenkool naar aardgas en nu van aardgas naar alternatieve energiebronnen vergt veel van verschillende partijen. De beslissing tot verandering is relatief eenvoudig te nemen, maar het uitvoeren van de plannen vergt veel tijd en afstemming. Gelet op de kleinschaligheid van het experiment aan de achterdeur zal deze transitie naar verwachting nog veel meer tijd vergen. Dat biedt grote kansen voor de illegale markt.

Op dit moment zijn meer dan 700 wietvariëteiten beschreven. Om een beeld te krijgen van de noodzakelijke aanvoer van cannabis naar coffeeshops is door onderzoekers van het Trimbos instituut gekeken naar het huidige aanbod in de coffeeshops. Hun bevindingen maken duidelijk dat met slechts een paar erkende telers niet kan worden voorzien in de bestaande vraag. Het aanbod van cannabisvariëteiten in een coffeeshop is volgens de onderzoekers misschien nog wel het best vergelijkbaar met dat van een vinotheek. Geen twee assortimenten zijn gelijk en bovendien verschijnen er bijna maandelijks wel nieuwe cannabisvariëteiten op de markt.

Coffeeshops die deelnemen aan het experiment zijn – zeker in de beginfase - aangewezen op de aankoop van een beperkt assortiment. De Adviescommissie meent dat sprake is van voldoende variatie in het aanbod als de coffeeshops in staat zijn ongeveer 15 soorten wiet en 10 soorten hasj aan te bieden. Met dit aanbod wordt beoogd zo veel als mogelijk aansluiting te zoeken bij de bestaande praktijk in de gemiddelde coffeeshop. Echter, doordat de deelnemende coffeeshops allemaal in moeten kopen bij een beperkt aantal aangewezen leveranciers zal hun wietaanbod onderling nog maar weinig verschillen.

Het risico ligt daardoor op de loer dat de klant zal uitwijken naar het illegale circuit waar het aanbod als vanouds gevarieerd zal zijn. Dat geldt niet alleen voor de wiet. In sterkere mate

geldt dit risico voor de vraag naar hasj. In Nederland is namelijk om zeer voor de hand liggende redenen weinig ervaring aanwezig als het aankomt op de productie van hasj. Uit de analyse van het Trimbos instituut blijkt dat in de Nederlandse coffeeshops voornamelijk geïmporteerde hasj door klanten wordt gekocht. Nederhasj is geen gewild product.

In de traditionele hasj-producerende landen zoals Marokko, Libanon, Afghanistan en Nepal wordt de hasj gemaakt van diverse in de buitenlucht geteelde cannabis. De cannabisvelden hebben enorme oppervlaktes. Een buitencyclus vergt een compleet buiten seizoen. Er kan één keer per jaar worden geoogst, terwijl bij binnenteelt binnen 9-18 weken een teeltcyclus wordt voltooid.

De onderlinge smaak van de hasj verschilt zelfs binnen eenzelfde land als gevolg van verschillen in de bodemsoort- en structuur, de voeding, het aantal zonuren, regenval en de aan- of afwezigheid van watervoorziening en de wijze van (koud of warm) persen.

Een deel van de coffeeshopbezoekers koopt buitenlandse hasj. Deze groep consumenten kan daarvoor niet meer terecht in coffeeshops die deelnemen aan het experiment. Ook hier kan het illegale circuit snel en succesvol op inspelen. Dit met alle (voor de omgeving van de coffeeshop) nadelige gevolgen van dien.

Het aanbod van 15 soorten wiet klinkt misschien voor een leek als redelijk in de oren. Bezoekers van coffeeshops weten beter. Doordat alle aan het experiment deelnemende coffeeshops keuzes moeten maken uit dit zeer beperkt assortiment is zeker in het begin sprake van eenheidsworst. Coffeeshops verliezen daardoor hun onderling onderscheidend vermogen. Dat speciale wietje dat alleen op hun menukaart staat en een eigen groep bezoekers aantrekt verdwijnt van de kaart.

Een coffeeshop is geen McDonald's stelde de ervaren onderzoekster Nicole Maalsté onlangs zeer terecht naar aanleiding van het advies van de Adviescommissie.

De blower die coffeeshops bezoekt laat zich beter vergelijken met de liefhebber van bieren. Die is niet tevreden met eenheidsworst, maar zoekt voortdurend naar verscheidenheid. Ook bierdrinkers vinden het leuk om af en toe te variëren, zo bleek in 2016 uit het Nationaal Bieronderzoek. Een marktonderzoeksbureau rapporteerde onlangs dat het aantal verschillende biermerken ook in het supermarktschap toeneemt. Stonden in 2015 nog gemiddeld 100 biermerken in het schap, op dit moment zijn dat er 148. Een vergelijkbare ontwikkeling zag het Trimbos Instituut in de coffeeshops. Het aantal verschillende meest populaire wietvariëteiten steeg van 109 in de periode 2004-2008, via 115 in de periode 2009-2013, naar 131 in de periode 2014-2018.

De tijd die de beoogde transitie van de achterdeur vergt, blaast stevige wind in de zeilen van de illegale markt. Daar kan zeker tijdens de transitie enorm veel illegaal geld worden verdiend. Dat heeft een aanzuigende werking op criminele ondernemers. Het bestrijden van dergelijke criminele netwerken vergt niet alleen zeer veel toezicht op straat, maar ook opsporingscapaciteit. Deze is er niet. Gemeenten die meedoen aan het experiment doen er goed aan een reële inschatting te maken van de inzet die nodig zal zijn om de illegale markt die in het leven wordt geroepen te bestrijden.

Standpunt coffeeshopexploitanten

Gelet op deze bezwaren zijn de genoemde exploitanten in de huidige opzet tegenstander van deelname aan het wietexperiment. Het verzoek aan u burgemeester en gemeenteraad is niet deel te nemen aan het experiment en in overleg met ons te komen tot het verbeteren van het huidige beleid.